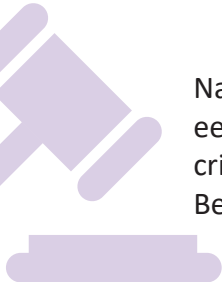

10 JAAR NA DE FINANCIËLE CRISIS

Wat is er veranderd?

Banken moeten aanzienlijk strengere regels volgen

Na de crisis zijn er duizenden pagina's **wetgeving** gekomen om in de toekomst het risico op een crisis sterk te verminderen en om de gevolgen ervan in te perken als er zich toch nog een crisis zou voordoen. Er zijn talrijke ingrijpende regels ingevoerd op internationaal, Europees en Belgisch niveau.

De belangrijkste **internationale** regelgeving na de financiële crisis is het zogenaamde **Basel III-akkoord**. De hoofdelementen van dit akkoord zijn de volgende:

Banken moeten aanzienlijk **hogere kapitaalbuffers** aanhouden dan vroeger en de kwaliteit van de buffers werd versterkt. Dit maakt banken robuuster en beter bestand tegen tegenslagen.

Banken moeten tevens **meer 'liquide'** zijn. Dit wil zeggen dat banken enerzijds meer liquide activa moeten aanhouden zodat ze tijdens een crisissituatie op korte termijn hun verplichtingen kunnen nakomen (denk bijvoorbeeld aan een 'bank run') en *anderzijds* een stabielere financiering op de lange termijn moeten hebben.

Na de crisis werd in **Europa** werk gemaakt van de **Bankenunie**, die bestaat uit 3 pijlers:

1. het gemeenschappelijk toezicht,
2. een mechanisme om falende banken ordentelijk te herschikken of te laten uitdoven zonder dat dit andere banken negatief beïnvloedt,
3. een Europees depositogarantiestelsel.

Deze laatste pijler is momenteel nog niet in voege. In België, net als in de andere EU-landen, worden de depositohouders momenteel beschermd door het nationale depositogarantiestelsel.

Naast de Europese en internationale wetgeving werd in België nog een specifieke **Belgische bankenwet** geïntroduceerd. Deze wet gaat op diverse punten nog verder dan Europese wetgeving. Zo mogen Belgische banken niet voor eigen rekening handelsactiviteiten verrichten (zogenaamd 'proprietary trading'), zijn de limieten op jaarlijkse bonussen aan werknemers dubbel zo streng als de Europese wetgeving voorschrijft (50% t.o.v. jaarloon vs. 100% in EU) en gelden er ook zeer uitgebreide regels voor het bankbestuur, onder meer voor het risicobeheer.

Banken worden nauwlettend in de gaten gehouden

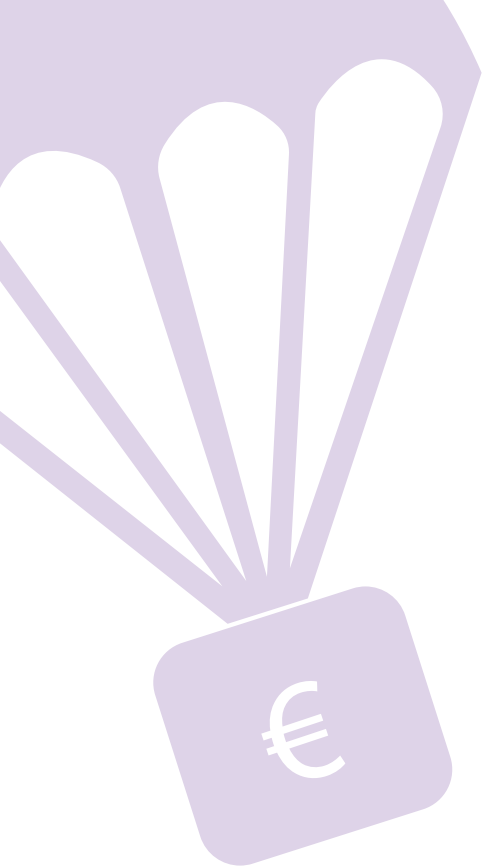

Er is een **gemeenschappelijk toezicht** in Europa gekomen. De ECB controleert nu rechtstreeks elke grote bank in de Eurozone, maar ook onrechtstreeks de talrijke kleinere banken in samenwerking met nationale toezichthouders. Via dit prudentiële toezicht wordt de balans, het risicobeheer, de governance en het businessmodel van elke bank regelmatig bestudeerd en vergeleken met gelijkaardige banken. Dit gebeurt via een combinatie van uitgebreide rapporteringsverplichtingen & on-site inspecties. Als er zwakke punten worden ontdekt, worden er maatregelen opgelegd, zoals bijkomend eigen vermogen aanleggen.

In België is na de crisis het **nationale toezicht** eveneens grondig veranderd. Zoals eerder vermeld, werkt de NBB nauw samen met de ECB voor het toezicht op de banken. Daarnaast werd de FSMA ('Financial Services and Markets Authority') aangesteld om specifiek de belangen van de consument te beschermen, alsook voor het toezicht op de financiële markten en de beleggings- en pensioenfondsen. Deze tweeledige toezichtsstructuur wordt het **Twin Peaks-model** genoemd.

Niet alleen de banken individueel worden aan een nauwgezet toezicht onderworpen. Ook het totaalplaatje van de financiële sector wordt permanent en diepgaand in de gaten gehouden. Het gaat dan om de opvolging van de stabiliteit van het financiële systeem als geheel. De ECB verzekert deze opvolging in samenwerking met nationale autoriteiten zoals de NBB. Zo heeft de NBB recent een maatregel genomen om de algemene veiligheid van de vastgoedmarkt en de markt van de hypotheekleningen te versterken.

Komt een bank toch in de problemen, dan blijft de consument maximaal gespaard

Wanneer een bank alsnog in zware moeilijkheden zou komen, zijn er regels voorzien om ervoor te zorgen dat de spaarders en belastingbetalers geen verliezen meer lijden (m.a.w. een redding met overheidsgeld moet maximaal worden vermeden). Zo moet elke bank ervoor zorgen dat een bepaald deel van haar uitstaande schulden kan worden afgeschreven of worden omgezet in aandelen. In het geval van een faillissement worden zo de verliezen in eerste instantie gedragen door de investeerders en niet door de belastingbetalers. De toezichthouders zullen sneller kunnen ingrijpen wanneer er zich moeilijkheden voordoen bij een bank en kunnen de bank vroegtijdig dwingen maatregelen te nemen om de verliezen voor de belastingbetaler uit te sluiten of te beperken. Ook bestaat er nu een **Europees fonds voor bankenafwikkeling**, dat de banken via jaarlijkse bijdragen aanvullen tot dit fonds ongeveer 55 miljard euro zal bevatten in 2024. De bijdrage van de Belgische sector aan dit fonds bedraagt 285 miljoen euro voor dit jaar.

Als een bank toch failliet zou gaan, dan zijn de **depositohouders nu gewaarborgd tot 100.000 euro** via het Belgische depositogarantiefonds, dat wordt **gefinancierd door de banken**. Voorheen was dat slechts 20.000 euro. Jaarlijks wordt dit fonds voor meer dan 300 miljoen euro gespijsd door de sector. In totaal hebben de banken al meer dan 3,7 miljard euro aan depositogarantiebijdragen betaald.

Consumenten zijn veel beter beschermd

Om te verzekeren dat de financiële dienstverlening eerlijk en correct verloopt ten aanzien van de klant, heeft België de **FSMA** exclusief bevoegd gemaakt voor **financiële consumentenbescherming**. De FSMA heeft verschillende tools gekregen om haar taken zo goed mogelijk uit te oefenen, zoals undercover controles bij financiële instellingen (**mystery shopping**), een verbod op het verkopen van moeilijk te begrijpen beleggingsproducten aan retailbeleggers (**moratorium**), de bekendmaking van overtredende bestuurders met naam en toenaam op de website van de FSMA (**naming & shaming**) en ook een meldpunt waar bankmedewerkers inbreuken op de financiële wetgeving kunnen melden (**klokkenluidersregeling**).

Sinds 2018 is er ook een nieuwe Europese richtlijn van toepassing waardoor de belegger via een reeks van maatregelen nog meer dan voorheen wordt beschermd.

Ook de banken zelf zijn veranderd

Wanneer we een snelle blik werpen op de financiële sector in België vandaag, zien we dat de herstructureringen na de bankencrisis en de nieuwe wetgeving hun effect niet hebben gemist. Ten opzichte van 10 jaar geleden zijn banken:

- **Kleiner:** banken hebben een significant kleinere en veiligere balans. De balans van de sector kromp van meer dan 1700 miljard euro in 2008 naar 993 miljard euro in 2017.
- **Robuuster:** het eigen vermogen van de banken in België is met 52% toegenomen sinds 2007 en de kapitaalratio's liggen beduidend hoger dan het niveau dat door de reglementering wordt vereist.
- **Liquider:** banken in België voldoen ruimschoots aan de nieuwe strengere liquiditeitseisen (LCR>100% en NSFR>100%).